

1138

KONWENCJA

o koncyliacji i arbitrażu w ramach KBWE,

sporządzona w Sztokholmie dnia 15 grudnia 1992 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 15 grudnia 1992 r. została sporządzona w Sztokholmie Konwencja o koncyliacji i arbitrażu w ramach Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w następującym brzmieniu:

*Przekład***KONWENCJA O KONCYLIACJI I ARBITRAŻU
W RAMACH KBWE**

Państwa–Strony niniejszej konwencji, uczestniczące w Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,

świadome powinności rozwiązywania sporów na drodze pokojowej zgodnie z postanowieniami artykułu 2 ustęp 2 oraz artykułu 33 Karty Narodów Zjednoczonych;

podkreślając, iż nie jest ich zamiarem działanie na szkodę istniejących instytucji i mechanizmów, w tym Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Wspólnot Europejskich i Stałego Trybunału Arbitrażowego;

potwierdzając swoje uroczyste zobowiązanie do rozstrzygania swoich sporów za pomocą środków pokojowych oraz wolę rozwijania mechanizmów rozstrzygania sporów między uczestniczącymi Państwami;

przypominając, iż pełne wprowadzenie w życie wszystkich zasad i zobowiązań KBWE stanowi samo w sobie podstawowy element zapobiegania powstawaniu sporów między Państwami uczestniczącymi w KBWE;

zainteresowane dalszym rozwojem i umocnieniem zobowiązań, zwłaszcza uwzględnionych w Raporcie ze Spotkania Ekspertów ds. Pokojowego Załatwiania Sporów, przyjętego w Valletta i zaaprobowanego przez Radę Ministrów Spraw Zagranicznych KBWE na spotkaniu w Berlinie w dniach 19 i 20 czerwca 1991 r.,

uzgodniły, co następuje:

Rozdział I**Postanowienia ogólne****Artykuł 1****Utworzenie Sądu**

Zostaje utworzony Sąd Konciliacyjny i Arbitrażowy w celu rozstrzygania, z zastosowaniem postępowania konciliacyjnego, a w razie potrzeby arbitrażowego, sporów, które zostaną wniesione zgodnie z postanowieniami konwencji.

Artykuł 2**Komisje Pojednawcze i Trybunały Arbitrażowe**

1. Postępowanie pojednawcze prowadzi Komisja Pojednawcza powoływana dla każdego sporu. W skład Komisji wchodzi rozjemcy wylosowani z listy utworzonej zgodnie z postanowieniami artykułu 3.

2. Arbitraż prowadzi Trybunał Arbitrażowy powoływany dla każdego sporu. W skład Trybunału wchodzi arbitrzy wylosowani z listy utworzonej zgodnie z postanowieniami artykułu 4.

**CONVENTION ON CONCILIATION AND
ARBITRATION WITHIN THE CSCE**

The States parties to this Convention, being States participating in the Conference on Security and Co-operation in Europe,

Conscious of their obligation, as provided for in Article 2, paragraph 3, and Article 33 of the Charter of the United Nations, to settle their disputes peacefully,

Emphasizing that they do not in any way intend to impair other existing institutions or mechanisms, including the International Court of Justice, the European Court of Human Rights, the Court of Justice of the European Communities and the Permanent Court of Arbitration,

Reaffirming their solemn commitment to settle their disputes through peaceful means and their decision to develop mechanisms to settle disputes between participating States,

Recalling that full implementation of all CSCE principles and commitments constitutes in itself an essential element in preventing disputes between the CSCE participating States,

Concerned to further and strengthen the commitments stated, in particular, in the Report of the Meeting of Experts on Peaceful Settlement of Disputes adopted at Valletta and endorsed by the CSCE Council of Ministers of Foreign Affairs at its meeting in Berlin on 19 and 20 June 1991,

Have agreed as follows:

Chapter I**General provisions****Article 1****Establishment of the Court**

A Court of Conciliation and Arbitration shall be established to settle, by means of conciliation and, where appropriate, arbitration, disputes which are submitted to it in accordance with the provisions of this Convention.

Article 2**Conciliation Commissions and Arbitral Tribunals**

1. Conciliation shall be undertaken by a Conciliation Commission constituted for each dispute. The Commission shall be made up of conciliators drawn from a list established in accordance with the provisions of Article 3.

2. Arbitration shall be undertaken by an Arbitral Tribunal constituted for each dispute. The Tribunal shall be made up of arbitrators drawn from a list established in accordance with the provisions of Article 4.

3. Rozjemcy i arbitrzy stanowią łącznie Sąd Koncylacyjny i Arbitrażowy w ramach KBWE, zwany dalej „Sądem”.

Artykuł 3

Mianowanie rozjemców

1. Każde z Państw-Stron konwencji mianuje, w terminie dwóch miesięcy od jej wejścia w życie, dwóch rozjemców, z których przynajmniej jeden musi być obywatelem tego Państwa. Drugi rozjemca może być obywatelem innego Państwa uczestniczącego w KBWE. Państwo przystępujące jako strona do niniejszej konwencji, po jej wejściu w życie, mianuje rozjemców w terminie dwóch miesięcy po wejściu w życie konwencji dla zainteresowanego Państwa.

2. Rozjemcy są wybierani spośród osób piastujących obecnie lub w przeszłości wyższe stanowiska międzynarodowe lub państwowe i posiadających uznane kwalifikacje w zakresie prawa międzynarodowego, stosunków międzynarodowych lub rozstrzygania sporów.

3. Rozjemcy są mianowani na okres sześciu lat, z możliwością przedłużenia. Nie mogą zostać odwołani ze swojej funkcji przez mianujące ich Państwo w trakcie kadencji. W przypadku śmierci, rezygnacji lub niezdolności do uczestnictwa w posiedzeniach, uznanej przez Biuro, zainteresowane Państwo mianuje nowego rozjemcę; kadencja nowego rozjemcy obejmuje pozostały okres kadencji jego poprzednika.

4. Po zakończeniu okresu kadencji rozjemcy w dalszym ciągu rozpatrują prowadzone przez nich sprawy.

5. Nazwiska rozjemców są przekazywane Sekretarzowi Sądu i umieszczane na liście, która jest przesyłana do Sekretariatu KBWE, celem przekazania jej Państwu uczestniczącym w KBWE.

Artykuł 4

Mianowanie arbitrów

1. Każde z Państw-Stron niniejszej konwencji mianuje, w terminie dwóch miesięcy od jej wejścia w życie, jednego arbitra oraz jednego zastępcę, którzy mogą być obywatelami tego Państwa lub innego Państwa uczestniczącego w KBWE. Państwo przystępujące jako strona do niniejszej konwencji, po jej wejściu w życie, wyznacza swojego arbitra i jego zastępcę w terminie dwóch miesięcy po wejściu w życie konwencji dla zainteresowanego Państwa.

2. Arbitrzy i ich zastępcy muszą posiadać kwalifikacje wymagane w ich państwach przy mianowaniu na najwyższe urzędy w wymiarze sprawiedliwości bądź muszą być prawnikami o uznanej powszechnie kompetencji w zakresie prawa międzynarodowego.

3. Arbitrzy i ich zastępcy są mianowani na okres sześciu lat, a ich kadencja może zostać jeden raz odnowiona, przy czym nie mogą zostać odwołani z pełnionej funkcji przez mianujące ich Państwo w trakcie kadencji. W przypadku śmierci, rezygnacji lub niezdolno-

3. Together, the conciliators and arbitrators shall constitute the Court of Conciliation and Arbitration within the CSCE, hereinafter referred to as "the Court".

Article 3

Appointment of Conciliators

1. Each State party to this Convention shall appoint, within two months following its entry into force, two conciliators of whom at least one is a national of that State. The other may be a national of another CSCE participating State. A State which becomes party to this Convention after its entry into force shall appoint its conciliators within two months following the entry into force of this Convention for the State concerned.

2. The conciliators must be persons holding or having held senior national or international positions and possessing recognized qualifications in international law, international relations, or the settlement of disputes.

3. Conciliators shall be appointed for a renewable period of six years. Their functions may not be terminated by the appointing State during their term of office. In the event of death, resignation or inability to attend recognized by the Bureau, the State concerned shall appoint a new conciliator; the term of office of the new conciliator shall be the remainder of the term of office of the predecessor.

4. Upon termination of their period of office, conciliators shall continue to hear any cases that they are already dealing with.

5. The names of the conciliators shall be notified to the Registrar, who shall enter them into a list, which shall be communicated to the CSCE Secretariat for transmission to the CSCE participating States.

Article 4

Appointment of Arbitrators

1. Each State party to this Convention shall appoint, within two months following its entry into force, one arbitrator and one alternate, who may be its nationals or nationals of any other CSCE participating State. A State which becomes Party to this Convention after its entry into force shall appoint its arbitrator and the alternate within two months of the entry into force of this Convention for that State.

2. Arbitrators and their alternates must possess the qualifications required in their respective countries for appointment to the highest judicial offices or must be jurisconsults of recognized competence in international law.

3. Arbitrators and their alternates are appointed for a period of six years, which may be renewed once. Their functions may not be terminated by the appointing State party during their term of office. In the event of death, resignation or inability to attend,

ści do uczestnictwa w posiedzeniach, uznanej przez Biuro, miejsce arbitra zajmie jego zastępca.

4. W przypadku śmierci, rezygnacji lub niezdolności do uczestnictwa w posiedzeniach arbitra i jego zastępcy, po uznaniu tego faktu przez Biuro, mianuje się nowego arbitra i jego zastępcę zgodnie z ustępem 1. Nowy arbiter i jego zastępca dokończą kadencję swoich poprzedników.

5. Regulamin Sądu może stanowić o częściowym odnowieniu kadencji arbitrów i ich zastępców.

6. Po wygaśnięciu kadencji arbitry w dalszym ciągu rozpatrują prowadzone przez nich sprawy.

7. Nazwiska arbitrów są przekazywane Sekretarzowi Sądu i umieszczane na liście, która jest przesyłana do Sekretariatu KBWE celem przekazania jej Państwu uczestniczącym w KBWE.

Artykuł 5

Niezawisłość członków Sądu i Sekretarza Sądu

Rozjemcy, arbitry oraz Sekretarz Sądu pełnią swoje funkcje w sposób w pełni niezawisły. Przed podjęciem swoich obowiązków składają przyrzeczenie, iż będą wypełniać swoje kompetencje w sposób bezstronny i sumienny.

Artykuł 6

Przywileje i immunitety

Rozjemcy, arbitry, Sekretarz Sądu, a także przedstawiciele i adwokaci stron prowadzących spór korzystają, w trakcie pełnienia obowiązków na terytorium Państw–Stron konwencji, z przywilejów i immunitetów przysługujących osobom działającym z ramienia Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 7

Biuro Sądu

1. Biuro Sądu składa się z Prezesa, wiceprezesa oraz trzech pozostałych członków.

2. Prezesa Sądu wybierają spośród swego grona członkowie Sądu. Prezes przewodniczy Biuru.

3. Rozjemcy i arbitry wybierają ze swego grona po dwóch członków Biura i ich zastępców.

4. Członkowie Biura wybierają spośród swego grona wiceprezesa. Jeżeli Prezesem zostanie wybrany arbiter, wiceprezes jest wybierany spośród rozjemców; jeżeli Prezesem zostanie wybrany rozjemca, wiceprezes jest wybierany spośród arbitrów.

recognized by the Bureau, the arbitrator shall be replaced by his or her alternate.

4. If an arbitrator and his or her alternate die, resign or are both unable to attend, the fact being recognized by the Bureau, new appointments will be made in accordance with paragraph 1. The new arbitrator and his or her alternate shall complete the term of office of their predecessors.

5. The Rules of the Court may provide for a partial renewal of the arbitrators and their alternates.

6. Upon expiry of their term of office, arbitrators shall continue to hear any cases that they are already dealing with.

7. The names of the arbitrators shall be notified to the Registrar, who shall enter them into a list, which shall be communicated to the CSCE Secretariat for transmission to the CSCE participating States.

Article 5

Independence of the Members of the Court and of the Registrar

The conciliators, the arbitrators and the Registrar shall perform their functions in full independence. Before taking up their duties, they shall make a declaration that they will exercise their powers impartially and conscientiously.

Article 6

Privileges and Immunities

The conciliators, the arbitrators, the Registrar and the agents and counsel of the parties to a dispute shall enjoy, while performing their functions in the territory of the States parties to this Convention, the privileges and immunities accorded to persons connected with the International Court of Justice.

Article 7

Bureau of the Court

1. The Bureau of the Court shall consist of a President, a Vice-President and three other members.

2. The President of the Court shall be elected by the members of the Court from among their number. The President presides over the Bureau.

3. The conciliators and the arbitrators shall each elect from among their number two members of the Bureau and their alternates.

4. The Bureau shall elect its Vice-President from among its members. The Vice-President shall be a conciliator if the President is an arbitrator, and an arbitrator if the President is a conciliator.

5. Procedury wyboru Prezesa, a także pozostałych członków Biura i ich zastępców, ustala regulamin Sądu.

Artykuł 8

Procedura orzekania

1. Orzeczenia Sądu zapadają większością głosów członków uczestniczących w głosowaniu. Członkowie wstrzymujący się od głosu nie są uważani za uczestniczących w głosowaniu.

2. Orzeczenia Biura są podejmowane większością głosów jego członków.

3. Orzeczenia Komisji Pojednawczej oraz Trybunałów Arbitrażowych zapadają większością głosów ich członków, którzy nie mogą wstrzymywać się od głosowania.

4. W przypadku równej liczby głosów, rozstrzygający będzie głos oddany przez przewodniczącego posiedzenia.

Artykuł 9

Sekretarz Sądu

Sąd mianuje swojego Sekretarza i może postanowić w razie potrzeby o wyznaczeniu innych urzędników. Regulamin pracowników Sekretariatu zostanie opracowany przez Biuro i przyjęty przez Państwa-Strony niniejszej konwencji.

Artykuł 10

Siedziba

1. Siedzibę Sądu ustanawia się w Genewie.

2. Komisja Pojednawcza oraz Trybunał Arbitrażowy mogą prowadzić sesję w innym miejscu na wniosek stron prowadzących spór i za zgodą Biura.

Artykuł 11

Regulamin Sądu

1. Sąd uchwała własny regulamin, który podlega zatwierdzeniu przez Państwa-Strony niniejszej konwencji.

2. Regulamin Sądu określa w pierwszym rzędzie reguły proceduralne stosowane przez Komisje Pojednawcze i Trybunał Arbitrażowy, powoływane zgodnie z niniejszą konwencją. Stanowi on o tym, które z podanych reguł nie mogą zostać uchylone za zgodą stron prowadzących spór.

Artykuł 12

Języki robocze

Zasady stosowania języków określa regulamin Sądu.

5. The Rules of the Court shall establish the procedures for the election of the President as well as of the other members of the Bureau and their alternates.

Article 8

Decision-Making Procedure

1. The decisions of the Court shall be taken by a majority of the members participating in the vote. Those abstaining shall not be considered participating in the vote.

2. The decisions of the Bureau shall be taken by a majority of its members.

3. The decisions of the Conciliation Commissions and the Arbitral Tribunals shall be taken by a majority of their members, who may not abstain from voting.

4. In the event of a tied vote, the vote of the presiding officer shall prevail.

Article 9

Registrar

The Court shall appoint its Registrar and may provide for the appointment of such other officers as may be necessary. The staff regulations of the Registry shall be drawn up by the Bureau and adopted by the States parties to this Convention.

Article 10

Seat

1. The seat of the Court shall be established at Geneva.

2. At the request of the parties to the dispute and in agreement with the Bureau, a Conciliation Commission or an Arbitral Tribunal may meet at another location.

Article 11

Rules of the Court

1. The Court shall adopt its own Rules, which shall be subject to approval by States parties to this Convention.

2. The Rules of the Court shall establish, in particular, the rules of procedure to be followed by the Conciliation Commissions and Arbitral Tribunals constituted pursuant to this Convention. They shall state which of these rules may not be waived by agreement between the parties to the dispute.

Article 12

Working Languages

The Rules of the Court shall establish rules on the use of languages.

Artykuł 13

Protokół finansowy

Nie naruszając postanowień artykułu 17 wszystkie koszty związane z Sądem poniosą Państwa-Strony niniejszej konwencji. Postanowienia regulujące zasady obliczania kosztów, przygotowywania projektu i zatwierdzenia corocznego budżetu Sądu, podziału kosztów między Państwami-Stronami konwencji, prowadzenia kontroli finansowej zestawień rachunkowych Sądu oraz inne podobne sprawy zawiera protokół finansowy, który jest przyjmowany przez Komitet Wyższych Urzędników. Protokół będzie wiążący dla Państwa z chwilą przystąpienia do konwencji.

Artykuł 14

Okresowe sprawozdanie

Biuro przedkłada Radzie KBWE, za pośrednictwem Komitetu Wyższych Urzędników, roczne sprawozdanie z działalności objętej niniejszą konwencją.

Artykuł 15

Powiadomienia dotyczące wniosków o wszczęcie postępowania pojednawczego lub arbitrażu

Sekretarz Sądu przekazuje do Sekretariatu KBWE powiadomienia dotyczące wszystkich wniosków o wszczęcie postępowania pojednawczego lub arbitrażu, celem niezwłocznego przekazania ich Państwu uczestniczącym w KBWE.

Artykuł 16

Postępowanie stron — środki tymczasowe

1. W trakcie prowadzenia sprawy strony sporu wstrzymują się od wszelkich działań mogących zaostriżyć sytuację lub utrudnić bądź uniemożliwić rozstrzygnięcie sporu.

2. Komisja Pojednawcza może zwrócić stronom prowadzącym spór uwagę na środki, jakie strony powinny przedsięwziąć, aby nie dopuścić do zaostrenia sporu lub utrudnienia jego rozstrzygnięcia.

3. Trybunał Arbitrażowy powołany do rozstrzygnięcia sporu może wskazać środki tymczasowe, jakie strony prowadzące spór powinny przedsięwziąć zgodnie z postanowieniami artykułu 26 ustęp 4.

Artykuł 17

Koszty procesowe

Strony prowadzące spór i wszelkie strony interweniujące ponoszą wszystkie koszty własne.

Article 13

Financial Protocol

Subject to the provisions of Article 17, all the costs of the Court shall be met by the States parties to this Convention. The provisions for the calculation of the costs; for the drawing up and approval of the annual budget of the Court; for the distribution of the costs among the States parties to this Convention; for the audit of the accounts of the Court; and for related matters, shall be contained in a Financial Protocol to be adopted by the Committee of Senior Officials. A State becomes bound by the Protocol on becoming a party to this Convention.

Article 14

Periodic Report

The Bureau shall annually present to the CSCE Council through the Committee of Senior Officials a report on the activities under this Convention.

Article 15

**Notice of Requests
for Conciliation or Arbitration**

The Registrar of the Court shall give notice to the CSCE Secretariat of all requests for conciliation or arbitration, for immediate transmission to the CSCE participating States.

Article 16

Conduct of Parties — Interim Measures

1. During the proceedings, the parties to the dispute shall refrain from any action which may aggravate the situation or further impede or prevent the settlement of the dispute.

2. The Conciliation Commission may draw the attention of the parties to the dispute submitted to it to the measures the parties could take in order to prevent the dispute from being aggravated or its settlement made more difficult.

3. The Arbitral Tribunal constituted for a dispute may indicate the interim measures that ought to be taken by the parties to the dispute in accordance with the provisions of Article 26, paragraph 4.

Article 17

Procedural Costs

The parties to a dispute and any intervening party shall each bear their own costs.

Rozdział II

Kompetencje

Artykuł 18

Kompetencje Komisji i Trybunału

1. Każde Państwo–Strona niniejszej konwencji może przedłożyć Komisji Pojednawczej jakiegokolwiek spór z innym Państwem–Stroną, który nie został rozstrzygnięty w wyniku negocjacji prowadzonych w odpowiednio długim czasie.

2. Spory mogą zostać wniesione do Trybunału Arbitrażowego zgodnie z warunkami podanymi w artykule 26.

Artykuł 19

Zabezpieczenie istniejących środków rozstrzygnięcia sporu

1. Komisja Pojednawcza lub Trybunał Arbitrażowy powołany do rozstrzygnięcia sporu wstrzyma się od wszelkich dalszych działań, jeżeli:

- a) przed wniesieniem sporu do Komisji lub Trybunału został on wniesiony do sądu lub do trybunału, którego właściwości w odniesieniu do prowadzonego sporu strony zobowiązane są przyjąć zgodnie z obowiązującym prawem bądź jeżeli taki organ wydał orzeczenie dotyczące meritum sporu;
- b) strony sporu przyjęły z góry wyłączną właściwość organu sądowego innego niż Trybunał powołany zgodnie z niniejszą konwencją, w którego kompetencji leży wydawanie orzeczeń z mocą wiążącą w odniesieniu do wniesionego sporu, bądź jeżeli strony sporu zdecydowały się na jego rozstrzygnięcie wyłącznie za pomocą innych środków.

2. Komisja Pojednawcza powołana do rozstrzygnięcia sporu wstrzyma się od wszelkich dalszych działań, jeżeli, nawet po wniesieniu do niej sporu, jedna lub wszystkie strony wniosą spór do sądu lub trybunału, którego właściwość w odniesieniu do sporu jego strony zobowiązane są uznać z mocy obowiązującego prawa.

3. Komisja Pojednawcza odłoży rozpatrywanie sporu, jeżeli spór został wniesiony do innego organu, któremu przysługują kompetencje do przedstawiania propozycji w odniesieniu do tego sporu. Jeżeli takie wcześniejsze działania nie doprowadzą do rozstrzygnięcia sporu, Komisja podejmie prace na wniosek stron lub jednej ze stron prowadzących spór, zgodnie z postanowieniami artykułu 26 ustęp 1.

4. Podpisując, ratyfikując lub przystępując do niniejszej konwencji Państwo może wnieść zastrzeżenie w celu zapewnienia zgodności mechanizmów rozstrzygnięcia sporów wynikających z tej konwencji z innymi sposobami rozstrzygnięcia sporów, wynikającymi z uzgodnień międzynarodowych odnoszących się do danego Państwa.

Chapter II

Competence

Article 18

Competence of the Commission and of the Tribunal

1. Any State party to this Convention may submit to a Conciliation Commission any dispute with another State party which has not been settled within a reasonable period of time through negotiation.

2. Disputes may be submitted to an Arbitral Tribunal under the conditions stipulated in Article 26.

Article 19

Safeguarding the Existing Means of Settlement

1. A Conciliation Commission or an Arbitral Tribunal constituted for a dispute shall take no further action in the case:

- (a) If, prior to being submitted to the Commission or the Tribunal, the dispute has been submitted to a court or tribunal whose jurisdiction in respect of the dispute the parties thereto are under a legal obligation to accept, or if such a body has already given a decision on the merits of the dispute;
- (b) If the parties to the dispute have accepted in advance the exclusive jurisdiction of a jurisdictional body other than a Tribunal in accordance with this Convention which has jurisdiction to decide, with binding force, on the dispute submitted to it, or if the parties thereto have agreed to seek to settle the dispute exclusively by other means.

2. A Conciliation Commission constituted for a dispute shall take no further action if, even after the dispute has been submitted to it, one or all of the parties refer the dispute to a court or tribunal whose jurisdiction in respect of the dispute the parties thereto are under a legal obligation to accept.

3. A Conciliation Commission shall postpone examining a dispute if this dispute has been submitted to another body which has competence to formulate proposals with respect to this dispute. If those prior efforts do not lead to a settlement of the dispute, the Commission shall resume its work at the request of the parties or one of the parties to the dispute, subject to the provisions of Article 26, paragraph 1.

4. A State may, at the time of signing, ratifying or acceding to this Convention, make a reservation in order to ensure the compatibility of the mechanism of dispute settlement that this Convention establishes with other means of dispute settlement resulting from international undertakings applicable to that State.

5. W przypadku zakończenia sporu przez strony w dowolnym terminie Komisja lub Trybunał wykreśli spór ze swojej listy po otrzymaniu pisemnego potwierdzenia od wszystkich zainteresowanych stron, iż spór został zakończony.

6. W przypadku różnicy zdań między stronami co do kompetencji Komisji lub Trybunału w odniesieniu do sporu, decyzję w tej sprawie podejmie Komisja lub Trybunał.

Rozdział III

Postępowanie pojednawcze

Artykuł 20

Wniosek o powołanie Komisji Pojednawczej

1. Każde Państwo–Strona niniejszej konwencji może złożyć Sekretarzowi Sądu podanie z wnioskiem o powołanie Komisji Pojednawczej w związku ze sporem prowadzonym przez nie z jednym lub wieloma Państwami–Stronami. Dwa lub więcej Państw–Stron może wspólnie złożyć podanie Sekretarzowi Sądu.

2. Wniosek o powołanie Komisji Pojednawczej może również wynikać z postanowień umowy zawartej przez dwa lub więcej Państw–Stron bądź przez jedno lub wiele Państw–Stron z jednym lub wieloma Państwami uczestniczącymi w KBWE. Powiadomienie o zawarciu umowy jest przekazywane Sekretarzowi Sądu.

Artykuł 21

Powołanie Komisji Pojednawczej

1. Każda strona sporu wyznacza z listy rozjemców, sporządzonej zgodnie z artykułem 3, jednego rozjemcę wchodzącego w skład Komisji.

2. W przypadku gdy więcej niż dwa Państwa są stronami sporu w tym samym sporze, Państwa dochodzące tych samych interesów mogą uzgodnić wyznaczenie jednego rozjemcy. Jeżeli nie dojdzie do takiego uzgodnienia, każda ze stron sporu wyznaczy tę samą liczbę rozjemców do górnej granicy ustalonej przez Biuro.

3. Każde Państwo będące stroną w sporze przedstawionym Komisji Pojednawczej i nie będące jednocześnie stroną niniejszej konwencji może wyznaczać osobę wchodzącą w skład Komisji z listy rozjemców sporządzonej zgodnie z artykułem 3 bądź wybraną spośród innych osób będących obywatelami Państwa uczestniczącego w KBWE. W takim przypadku przy rozpatrywaniu sporu osobie tej przysługiwać będą prawa i obowiązki na równi z pozostałymi członkami Komisji. Osoby te pełnić będą swoje funkcje w sposób niezawisły i złożą zapewnienie wymagane zgodnie z artykułem 5 przed włączeniem do składu Komisji.

5. If, at any time, the parties arrive at a settlement of their dispute, the Commission or Tribunal shall remove the dispute from its list, on receiving written confirmation from all the parties thereto that they have reached a settlement of the dispute.

6. In the event of disagreement between the parties to the dispute with regard to the competence of the Commission or the Tribunal, the decision in the matter shall rest with the Commission or the Tribunal.

Chapter III

Conciliation

Article 20

Request for the Constitution of a Conciliation Commission

1. Any State party to this Convention may lodge an application with the Registrar requesting the constitution of a Conciliation Commission for a dispute between it and one or more other States parties. Two or more States parties may also jointly lodge an application with the Registrar.

2. The constitution of a Conciliation Commission may also be requested by agreement between two or more States parties or between one or more States parties and one or more other CSCE participating States. The agreement shall be notified to the Registrar.

Article 21

Constitution of the Conciliation Commission

1. Each party to the dispute shall appoint, from the list of conciliators established in accordance with Article 3, one conciliator to sit on the Commission.

2. When more than two States are parties to the same dispute, the States asserting the same interest may agree to appoint one single conciliator. If they do not so agree, each of the two sides to the dispute shall appoint the same number of conciliators up to a maximum decided by the Bureau.

3. Any State which is a party to a dispute submitted to a Conciliation Commission and which is not a party to this Convention, may appoint a person to sit on the Commission, either from the list of conciliators established in accordance with Article 3, or from among other persons who are nationals of a CSCE participating State. In this event, for the purpose of examining the dispute, such persons shall have the same rights and the same obligations as the other members of the Commission. They shall perform their functions in full independence and shall make the declaration required by Article 5 before taking their seats on the Commission.

4. Niezwłocznie po otrzymaniu podania lub umowy z wnioskiem o powołanie Komisji Pojednawczej Prezes Sądu porozumie się ze stronami sporu w sprawie wyznaczenia pozostałych członków Komisji.

5. Biuro wyznaczy trzech dalszych rozjemców wchodzących w skład Komisji. Biuro może zwiększyć lub zmniejszyć tę liczbę, która jednak zawsze musi być nieparzysta. Do Komisji mogą zostać również wybrani członkowie Biura i ich zastępcy umieszczeni na liście rozjemców.

6. Komisja wybiera swego przewodniczącego spośród członków wyznaczonych przez Biuro.

7. Regulamin Sądu określi procedury stosowane w przypadku wniesienia sprzeciwu wobec wyznaczenia jednego z członków Komisji, bądź w przypadku odmowy lub niezdolności członka do uczestniczenia w posiedzeniach Komisji po jej ukonstytuowaniu lub w trakcie posiedzeń.

8. Biuro w pierwszej kolejności podejmuje decyzje w odniesieniu do wszelkich niejasności związanych z zastosowaniem tego artykułu.

Artykuł 22

Procedura powołania Komisji Pojednawczej

1. Jeżeli wniosek o powołanie Komisji Pojednawczej został złożony w formie podania, w podaniu tym musi zostać podany przedmiot sporu, nazwa strony lub nazwy stron, którym został złożony wniosek, a także nazwisko(a) rozjemcy(ów) wyznaczonego(ych) przez stronę(y) sporu występującej(ych) z wnioskiem. Ponadto w podaniu są pokrótce opisane dotychczas przedsięwzięte środki zmierzające do rozstrzygnięcia sporu.

2. Niezwłocznie po otrzymaniu podania Sekretarz Sądu powiadamia drugą stronę sporu bądź pozostałe strony sporu wskazaną(e) w podaniu. W terminie piętnastu dni od daty powiadomienia druga strona, bądź pozostałe strony w sporze, wyznaczy(ą) rozjemcę lub rozjemców zasiadającego(ych) w Komisji. Biuro wyznacza odpowiednią liczbę rozjemców, jeżeli w terminie tym jedna lub więcej stron w sporze nie wyznaczy członka lub członków Komisji, do których wyznaczenia strona lub strony są upoważnione. Rozjemca(y) jest(są) wyznaczony(ani) spośród rozjemców mianowanych zgodnie z artykułem 3 przez zainteresowaną stronę bądź każdą z zainteresowanych stron, bądź, w przypadku gdy strony te nie wyznaczyły jeszcze rozjemców, spośród pozostałych rozjemców nie wyznaczonych przez drugą stronę lub pozostałe strony w sporze.

3. Jeżeli wniosek o powołanie Komisji Pojednawczej wynika z umowy, w umowie tej musi zostać podany przedmiot sporu. Jeżeli brak jest porozumienia co do przedmiotu sporu w całości lub części, każda ze stron przedstawi swoje stanowisko w odniesieniu do przedmiotu sporu.

4. As soon as the application or the agreement whereby the parties to a dispute have requested the constitution of a Conciliation Commission is received, the President of the Court shall consult the parties to the dispute as to the composition of the rest of the Commission.

5. The Bureau shall appoint three further conciliators to sit on the Commission. This number can be increased or decreased by the Bureau, provided it is uneven. Members of the Bureau and their alternates, who are on the list of conciliators, shall be eligible for appointment to the Commission.

6. The Commission shall elect its Chairman from among the members appointed by the Bureau.

7. The Rules of the Court shall stipulate the procedures applicable if an objection is raised to one of the members appointed to sit on the Commission or if that member is unable to or refuses to sit at the commencement or in the course of the proceedings.

8. Any question as to the application of this article shall be decided by the Bureau as a preliminary matter.

Article 22

Procedure for the Constitution of a Conciliation Commission

1. If the constitution of a Conciliation Commission is requested by means of an application, the application shall state the subject of the dispute, the name of the party or parties against which the application is directed, and the name of the conciliator or conciliators appointed by the requesting party or parties to the dispute. The application shall also briefly indicate the means of settlement previously resorted to.

2. As soon as an application has been received, the Registrar shall notify the other party or parties to the dispute mentioned in the application. Within a period of fifteen days from the notification, the other party or parties to the dispute shall appoint the conciliator or conciliators of their choice to sit on the Commission. If, within this period, one or more parties to the dispute have not appointed the member or members of the Commission whom they are entitled to appoint, the Bureau shall appoint the appropriate number of conciliators. Such appointment shall be made from among the conciliators appointed in accordance with Article 3 by the party or each of the parties involved or, if those parties have not yet appointed conciliators, from among the other conciliators not appointed by the other party or parties to the dispute.

3. If the constitution of a Conciliation Commission is requested by means of an agreement, the agreement shall state the subject of the dispute. If there is no agreement, in whole or in part, concerning the subject of the dispute, each party thereto may formulate its own position in respect of such subject.

4. Jednocześnie z wniesieniem przez wszystkie strony wniosku o powołanie Komisji Pojednawczej z mocy umowy, każda ze stron przekaze Sekretarzowi nazwisko rozjemcy lub nazwiska rozjemców, których wyznaczyła do uczestnictwa w pracach Komisji.

Artykuł 23

Postępowanie pojednawcze

1. Postępowanie pojednawcze jest poufne, a wszystkim stronom sporu przysługuje prawo do wypowiedzi. Po porozumieniu się ze stronami w sporze Komisja Pojednawcza określi tryb postępowania zgodnie z postanowieniami artykułów 10 i 11 i regulaminem Sądu.

2. O ile strony w sporze wyrażą zgodę, Komisja Pojednawcza może zwrócić się do dowolnego Państwa-Strony niniejszej konwencji zainteresowanego rozstrzygnięciem sporu z zaproszeniem do wzięcia udziału w postępowaniu.

Artykuł 24

Cel postępowania pojednawczego

Komisja Pojednawcza pomaga stronom prowadzącym spór w znalezieniu rozwiązania sporu zgodnie z prawem międzynarodowym i ich zobowiązaniami wynikającymi z uczestnictwa w KBWE.

Artykuł 25

Wynik postępowania pojednawczego

1. W przypadku osiągnięcia przez strony sporu, z pomocą Komisji Pojednawczej, wzajemnie zadowalającego rozstrzygnięcia sporu, strony spiszą warunki rozstrzygnięcia we wnioskach podsumowujących, podpisanych przez ich przedstawicieli oraz członków Komisji. Podpisanie dokumentu zakończy postępowanie. Rada KBWE zostanie poinformowana o powodzeniu postępowania pojednawczego przez Komitet Wyższych Urzędników.

2. Komisja Pojednawcza sporządzi raport końcowy, jeżeli uzna, iż zostały zbadane wszystkie aspekty sporu i możliwości znalezienia rozwiązania. Raport zawiera propozycje Komisji odnoszące się do pokojowego rozstrzygnięcia sporu.

3. Raport Komisji Pojednawczej zostanie przekazany wszystkim stronom w sporze, którym przysługuje okres trzydziestu dni do zapoznania się z raportem i poinformowania przewodniczącego Komisji o tym, czy są skłonne przyjąć proponowane rozstrzygnięcia.

4. Jeżeli strony w sporze nie przyjmą proponowanego rozstrzygnięcia, jego przyjęcie przez drugą stronę lub pozostałe strony przestanie być dla nich wiążące.

4. At the same time as the parties request the constitution of a Conciliation Commission by agreement, each party shall notify the Registrar of the name of the conciliator or conciliators whom it has appointed to sit on the Commission.

Article 23

Conciliation Procedure

1. The conciliation proceedings shall be confidential and all parties to the dispute shall have the right to be heard. Subject to the provisions of Articles 10 and 11 and the Rules of the Court, the Conciliation Commission shall, after consultation with the parties to the dispute, determine the procedure.

2. If the parties to the dispute agree thereon, the Conciliation Commission may invite any State party to this Convention which has an interest in the settlement of the dispute to participate in the proceedings.

Article 24

Objective of Conciliation

The Conciliation Commission shall assist the parties to the dispute in finding a settlement in accordance with international law and their CSCE commitments.

Article 25

Result of the Conciliation

1. If, during the proceedings, the parties to the dispute, with the help of the Conciliation Commission, reach a mutually acceptable settlement, they shall record the terms of this settlement in a summary of conclusions signed by their representatives and by the members of the Commission. The signing of the document shall conclude the proceedings. The CSCE Council shall be informed through the Committee of Senior Officials of the success of the conciliation.

2. When the Conciliation Commission considers that all the aspects of the dispute and all the possibilities of finding a solution have been explored, it shall draw up a final report. The report shall contain the proposals of the Commission for the peaceful settlement of the dispute.

3. The report of the Conciliation Commission shall be notified to the parties to the dispute, which shall have a period of thirty days in which to examine it and inform the Chairman of the Commission whether they are willing to accept the proposed settlement.

4. If a party to the dispute does not accept the proposed settlement, the other party or parties are no longer bound by their own acceptance thereof.

5. Raport jest przekazywany Radzie KBWE przez Komitet Wyższych Urzędników, jeżeli w terminie podanym w ustępie 3 strony prowadzące spór nie przyjmą proponowanego rozstrzygnięcia.

6. Sporządza się raport w celu niezwłocznego powiadomienia Rady KBWE przez Komitet Wyższych Urzędników o zaistnieniu sytuacji, w których strona nie stawiała się na postępowanie pojednawcze lub odstąpiła od postępowania po jego rozpoczęciu.

Rozdział IV

Arbitraż

Artykuł 26

Wniosek o powołanie Trybunału Arbitrażowego

1. Wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego może zostać wniesiony w dowolnym terminie za porozumieniem dwóch lub więcej Państw-Stron niniejszej konwencji albo jednego lub kilku Państw-Stron niniejszej konwencji i jednego lub kilku Państw uczestniczących w KBWE.

2. Państwa-Strony niniejszej konwencji mogą, przekazując powiadomienie skierowane do depozytariusza w dowolnym terminie, zadeklarować, iż uznają za obligatoryjne, *ipso facto* i bez specjalnego porozumienia, orzeczenie Trybunału Arbitrażowego na zasadzie wzajemności. Deklaracja ta wydawana jest na czas nieograniczony bądź na określony okres czasu i może obejmować wszystkie spory bądź wyłączać spory dotyczące integralności terytorialnej państwa, jego obrony narodowej, suwerennych praw do terytorium lądowego bądź współroszczeń o zwierzchnictwo nad innymi obszarami.

3. Wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciw Państwu-Stronie niniejszej konwencji, które złożyło deklarację określoną w ustępie 2, może mieć formę podania doręczonego Sekretarzowi Sądu dopiero po upływie okresu trzydziestu dni od przekazania Radzie KBWE, zgodnie z postanowieniami artykułu 25 ustęp 5, raportu Komisji Pojednawczej, która rozpatrywała spór.

4. W przypadku wniesienia sporu przed Trybunał Arbitrażowy zgodnie z niniejszym artykułem, Trybunał może, z mocy własnych postanowień bądź na wniosek jednej lub wszystkich stron prowadzących spór, wskazać środki tymczasowe, jakie powinny podjąć strony sporu celem uniknięcia zaostrzenia sporu, utrudnień w jego rozwiązywaniu, bądź niemożności wprowadzenia w życie przyszłej decyzji Trybunału, w wyniku postępowania jednej lub kilku stron sporu.

Artykuł 27

Sprawy wnoszone przed Trybunał Arbitrażowy

1. Jeżeli wniosek o arbitraż wynika z umowy, w umowie tej musi zostać podany przedmiot sporu. Jeżeli brak jest porozumienia co do przedmiotu sporu

5. If, within the period prescribed in paragraph 3, the parties to the dispute have not accepted the proposed settlement, the report shall be forwarded to the CSCE Council through the Committee of Senior Officials.

6. A report shall also be drawn up which provides immediate notification to the CSCE Council through the Committee of Senior Officials of circumstances where a party fails to appear for conciliation or leaves a procedure after it has begun.

Chapter IV

Arbitration

Article 26

Request for the Constitution of an Arbitral Tribunal

1. A request for arbitration may be made at any time by agreement between two or more States parties to this Convention or between one or more States parties to this Convention and one or more other CSCE participating States.

2. The States parties to this Convention may at any time by a notice addressed to the Depositary declare that they recognize as compulsory, *ipso facto* and without special agreement, the jurisdiction of an Arbitral Tribunal, subject to reciprocity. Such a declaration may be made for an unlimited period or for a specified time. It may cover all disputes or exclude disputes concerning a State's territorial integrity, national defence, title to sovereignty over land territory, or competing claims with regard to jurisdiction over other areas.

3. A request for arbitration against a State party to this Convention which has made the declaration specified in paragraph 2 may be made by means of an application to the Registrar only after a period of thirty days after the report of the Conciliation Commission which has dealt with the dispute has been transmitted to the CSCE Council in accordance with the provisions of Article 25, paragraph 5.

4. When a dispute is submitted to an Arbitral Tribunal in accordance with this article, the Tribunal may, on its own authority or at the request of one or all of the parties to the dispute, indicate interim measures that ought to be taken by the parties to the dispute to avoid an aggravation of the dispute, greater difficulty in reaching a solution, or the possibility of a future award of the Tribunal becoming unenforceable owing to the conduct of one or more of the parties to the dispute.

Article 27

Cases Brought before an Arbitral Tribunal

1. If a request for arbitration is made by means of an agreement, it shall indicate the subject of the dispute. If there is no agreement, in whole or in part,

w całości lub części, każda ze stron przedstawi swoje stanowisko w odniesieniu do przedmiotu sporu.

2. Jeżeli wniosek o arbitraż został wniesiony w formie podania, w podaniu musi zostać podany przedmiot sporu, wskazane Państwa-Strony niniejszej konwencji, przeciwko którym jest on skierowany, a także musi zawierać główne fakty i podstawy prawne uzasadniające wniosek. Niezwłocznie po otrzymaniu podania Sekretarz Sądu przekaze powiadomienie pozostałym Państwom-Stronom lub stronom wyszczególnionym w podaniu.

Artykuł 28

Powołanie Trybunału Arbitrażowego

1. Po wpłynięciu wniosku o arbitraż zostaje powołany Trybunał Arbitrażowy.

2. Arbitrzy wyznaczeni przez strony w związku ze sporem zgodnie z artykułem 4 są z urzędu członkami Trybunału. W przypadku gdy więcej niż dwa Państwa są stronami w tym samym sporze, Państwa dochodzące tych samych interesów mogą uzgodnić wyznaczenie jednego arbitra.

3. Biuro wyznaczy spośród arbitrów zespół członków Trybunału tak, by łączna liczba członków wyznaczonych przez Biuro przewyższała o jedną osobę liczbę członków wyznaczonych z urzędu. Do składu Trybunału mogą zostać wyznaczeni członkowie Biura i ich zastępcy, figurujący na liście arbitrów.

4. Członek wyznaczony z urzędu zostanie zastąpiony przez swojego zastępcę, jeżeli nie będzie mógł uczestniczyć w posiedzeniach Trybunału bądź brał udział w jakimkolwiek charakterze w prowadzeniu sprawy wynikającej ze sporu wniesionego przed Trybunał. Jeżeli zastępca znajdować się będzie w tej samej sytuacji, zainteresowane Państwo wyznaczy członka rozpatrującego spór zgodnie z warunkami podanymi w ustępie 5. W przypadku zakwestionowania prawa członka bądź jego (jej) zastępcy do zasiadania w Trybunale, decyzję w tej materii podejmie Biuro.

5. Każde państwo będące stroną w sporze wniesionym przed Trybunał Arbitrażowy i nie będące jednocześnie stroną niniejszej konwencji może wyznaczyć osobę wchodzącą w skład Trybunału z listy arbitrów sporządzonej zgodnie z artykułem 4 bądź wybraną spośród innych osób będących obywatelami Państwa uczestniczącego w KBWE. Tak wyznaczona osoba musi spełniać warunki podane w artykule 4 ustęp 2, a przy rozpatrywaniu sporu przysługiwać jej będą prawa i obowiązki na równi z pozostałymi członkami Trybunału. Osoba ta pełnić będzie swoje funkcje w sposób w pełni niezawisły i złoży przed włączeniem w skład Trybunału zapewnienie wymagane zgodnie z artykułem 5.

6. Trybunał wyznacza przewodniczącego Trybunału spośród członków wyznaczonych przez Biuro.

concerning the subject of the dispute, each party thereto may formulate its own position in respect of such subject.

2. If a request for arbitration is made by means of an application, it shall indicate the subject of the dispute, the States party or parties to this Convention against which it is directed, and the main elements of fact and law on which it is grounded. As soon as the application is received, the Registrar shall notify the other States party or parties mentioned in the application.

Article 28

Constitution of the Arbitral Tribunal

1. When a request for arbitration is submitted, an Arbitral Tribunal shall be constituted.

2. The arbitrators appointed by the parties to the dispute in accordance with Article 4 are *ex officio* members of the Tribunal. When more than two States are parties to the same dispute, the States asserting the same interest may agree to appoint one single arbitrator.

3. The Bureau shall appoint, from among the arbitrators, a number of members to sit on the Tribunal so that the members appointed by the Bureau total at least one more than the *ex officio* members. Members of the Bureau and their alternates, who are on the list of arbitrators, shall be eligible for appointment to the Tribunal.

4. If an *ex officio* member is unable to attend or has previously taken part in any capacity in the hearings of the case arising from the dispute submitted to the Tribunal, that member shall be replaced by his or her alternate. If the alternate is in the same situation, the State involved shall appoint a member to examine the dispute pursuant to the terms and conditions specified in paragraph 5. In the event of a question arising as to the capacity of a member or of his or her alternate to sit on the Tribunal, the matter shall be decided by the Bureau.

5. Any State, which is a party to a dispute submitted to an Arbitral Tribunal and which is not party to this Convention, may appoint a person of its choice to sit on the Tribunal, either from the list of arbitrators established in accordance with Article 4 or from among other persons who are nationals of a CSCE participating State. Any person thus appointed must meet the conditions specified in Article 4, paragraph 2, and for the purpose of examining the dispute, shall have the same rights and obligations as the other members of the Tribunal. The person shall perform his or her functions in full independence and shall make the declaration required by Article 5 before sitting on the Tribunal.

6. The Tribunal shall appoint its Chairman from among the members appointed by the Bureau.

7. W przypadku niemożności uczestnictwa jednego z członków Trybunału, wyznaczonego przez Biuro, w posiedzeniach Trybunału, członek ten nie zostanie zastąpiony do czasu, gdy liczba członków wyznaczonych przez Biuro spadnie poniżej liczby członków z urzędu, czyli członków wyznaczonych przez strony do rozwiązania sporu zgodnie z ustępem 5. W takim przypadku Biuro wyznaczy jednego lub więcej członków zgodnie z ustępami 3 i 4 niniejszego artykułu. Nowy przewodniczący nie zostanie wybrany w razie wyznaczenia jednego lub więcej nowych członków, chyba, że właśnie przewodniczący Trybunału jest tym członkiem, który nie może brać udziału w posiedzeniach.

Artykuł 29

Postępowanie arbitrażowe

1. Wszystkim stronom w sporze przysługuje prawo do przedstawienia swoich racji w trakcie postępowania arbitrażowego, prowadzonego zgodnie z zasadami sprawiedliwego prowadzenia procesu. Postępowanie składać się będzie z części pisemnej i części ustnej.

2. Trybunałowi Arbitrażowemu przysługują w odniesieniu do stron w sporze uprawnienia śledcze i dochodzeniowe niezbędne do wypełnienia zadań Trybunału.

3. Każde Państwo uczestniczące w KBWE i uważające, iż jego szczególne interesy natury prawnej zostaną naruszone w wyniku decyzji Trybunału, może, w terminie piętnastu dni od przekazania powiadomienia przez Sekretariat KBWE zgodnie z artykułem 15, skierować do Sekretarza Sądu wniosek o podjęcie interwencji. Wniosek taki zostanie niezwłocznie przekazany stronom w sporze oraz Trybunałowi powołanemu do rozstrzygnięcia sporu.

4. W przypadku stwierdzenia przez Państwo interweniujące, iż zostały naruszone jego interesy, Państwu temu przysługiwać będzie prawo do uczestniczenia w postępowaniu w zakresie niezbędnym do ochrony jego interesów. Odnośna część decyzji Trybunału będzie wiążąca dla Państwa interweniującego.

5. Stronom prowadzącym spór przysługuje okres trzydziestu dni do przekazania Trybunałowi swoich uwag na temat wniosku o zezwolenie na interwencję. Decyzję o zasadności wniosku podejmuje Trybunał.

6. Posiedzenia Trybunału są zamknięte, jeżeli Trybunał nie zadecyduje inaczej na wniosek stron prowadzących spór.

7. W przypadku niestawienia się strony lub stron sporu na rozprawę, druga strona lub strony w sporze może(gą) wystąpić do Trybunału o wydanie orzeczenia na korzyść jej lub ich roszczeń. Przed wydaniem takiego orzeczenia Trybunał musi się upewnić co do swojej właściwości oraz zbadać, czy roszczenia strony lub stron postępowania są uzasadnione.

7. In the event that one of the members of the Tribunal appointed by the Bureau is unable to attend the proceedings, that member shall not be replaced unless the number of members appointed by the Bureau falls below the number of *ex officio* members, or members appointed by the parties to the dispute in accordance with paragraph 5. In this event, one or more new members shall be appointed by the Bureau pursuant to paragraphs 3 and 4 of this article. A new Chairman will not be elected if one or more new members are appointed, unless the member unable to attend is the Chairman of the Tribunal.

Article 29

Arbitration Procedure

1. All the parties to the dispute shall have the right to be heard during the arbitration proceedings, which shall conform to the principles of a fair trial. The proceedings shall consist of a written part and an oral part.

2. The Arbitral Tribunal shall have, in relation to the parties to the dispute, the necessary fact-finding and investigative powers to carry out its tasks.

3. Any CSCE participating State which considers that it has a particular interest of a legal nature likely to be affected by the ruling of the Tribunal may, within fifteen days of the transmission of the notification by the CSCE Secretariat as specified in Article 15, address to the Registrar a request to intervene. This request shall be immediately transmitted to the parties to the dispute and to the Tribunal constituted for the dispute.

4. If the intervening State establishes that it has such an interest, it shall be authorized to participate in the proceedings in so far as may be required for the protection of this interest. The relevant part of the ruling of the Tribunal is binding upon the intervening State.

5. The parties to the dispute have a period of thirty days in which to address their observations regarding the request for intervention to the Tribunal. The Tribunal shall render its decision on the admissibility of the request.

6. The hearings in the Tribunal shall be held *in camera*, unless the Tribunal decides otherwise at the request of the parties to the dispute.

7. In the event that one or more parties to the dispute fail to appear, the other party or parties thereto may request the Tribunal to decide in favour of its or their claims. Before doing so, the Tribunal must satisfy itself that it is competent and that the claims of the party or parties taking part in the proceedings are well-founded.

Artykuł 30

Funkcja Trybunału Arbitrażowego

Zadaniem Trybunału Arbitrażowego jest rozstrzyganie zgodnie z prawem międzynarodowym sporów kierowanych do Trybunału. Postanowienie to nie ogranicza uprawnień Trybunału do orzekania *ex aequo et bono*, za zgodą stron w sporze.

Artykuł 31

Orzeczenie arbitrażowe

1. Orzeczenie Trybunału Arbitrażowego zawiera przesłanki, na których zostało oparte. Każdy członek Trybunału jest upoważniony do zgłoszenia zdania odrębnego lub *votum separatum*, jeżeli orzeczenie w całości lub w części nie wynika z jednomyślnej decyzji członków Trybunału Arbitrażowego.

2. Nie naruszając postanowień artykułu 29 ustęp 4, orzeczenie Trybunału ma moc wiążącą jedynie między stronami w sporze i w odniesieniu do sprawy, której dotyczy.

3. Orzeczenie jest ostateczne i nie podlega apelacji. Jednak strony lub strona sporu mogą wnieść o przedstawienie wykładni i zakresu orzeczenia. Jeżeli strony w sporze nie uzgodnią inaczej, wniosek taki zostanie złożony w nieprzekraczalnym terminie sześciu miesięcy od daty wydania orzeczenia. Po upływie czasu strzeżeń stron sporu, Trybunał w możliwie krótkim terminie przedstawi wykładnię orzeczenia.

4. Podanie o rewizję orzeczenia może zostać wniesione jedynie na podstawie ujawnienia nowych faktów o decydującym znaczeniu, które w chwili wydawania orzeczenia nie były znane Trybunałowi i stronie lub stronom sporu wnoszącym o przeprowadzenie rewizji. Podanie o przeprowadzenie rewizji musi zostać wniesione najpóźniej w terminie sześciu miesięcy po ujawnieniu nowych faktów. Po upływie dziesięciu lat od daty orzeczenia żadne podanie o przeprowadzenie rewizji nie zostanie uwzględnione.

5. Jeżeli tylko będzie to możliwe, wniosek o przedstawienie wykładni lub podanie wnoszące o przeprowadzenie rewizji powinny zostać rozpatrzone przez ten sam Trybunał, który wydał orzeczenie. W przypadku gdy Biuro uzna to za niemożliwe, powołany zostanie inny Trybunał zgodnie z postanowieniami artykułu 28.

Artykuł 32

Ogłoszenie orzeczenia arbitrażowego

Orzeczenie jest ogłaszane przez Sekretarza Sądu. Zatwierdzony egzemplarz jest przekazywany stronom w sporze oraz Radzie KBWE przez Komitet Wyższych Urzędników.

Article 30

Function of the Arbitral Tribunal

The function of the Arbitral Tribunal shall be to decide, in accordance with international law, such disputes as are submitted to it. This provision shall not prejudice the power of the Tribunal to decide a case *ex aequo et bono*, if the parties to the dispute so agree.

Article 31

Arbitral Award

1. The award of the Arbitral Tribunal shall state the reasons on which it is based. If it does not represent in whole or in part the unanimous opinion of the members of the Arbitral Tribunal, any member shall be entitled to deliver a separate or dissenting opinion.

2. Subject to Article 29, paragraph 4, the award of the Tribunal shall have binding force only between the parties to the dispute and in respect of the case to which it relates.

3. The award shall be final and not subject to appeal. However, the parties to the dispute or one of them may request that the Tribunal interpret its award as to the meaning or scope. Unless the parties to the dispute agree otherwise, such request shall be made at the latest within six months after the communication of the award. After receiving the observations of the parties to the dispute, the Tribunal shall render its interpretation as soon as possible.

4. An application for revision of the award may be made only when it is based upon the discovery of some fact which is of such a nature as to be a decisive factor and which, when the award was rendered, was unknown to the Tribunal and to the party or parties to the dispute claiming revision. The application for revision must be made at the latest within six months of the discovery of the new fact. No application for revision may be made after the lapse of ten years from the date of the award.

5. As far as possible, the examination of a request for interpretation or an application for revision should be carried out by the Tribunal which made the award in question. If the Bureau should find this to be impossible, another Tribunal shall be constituted in accordance with the provisions of Article 28.

Article 32

Publication of the Arbitral Award

The award shall be published by the Registrar. A certified copy shall be communicated to the parties to the dispute and to the CSCE Council through the Committee of Senior Officials.

Rozdział V**Chapter V****Postanowienia końcowe****Final provisions****Artykuł 33****Article 33****Podpisanie i wejście w życie konwencji****Signature and Entry into Force**

1. Niniejsza konwencja będzie udostępniona do podpisania przez państwa uczestniczące w KBWE przez Rząd Szwecji do dnia 31 marca 1993 r. Konwencja podlega ratyfikacji.

1. This Convention shall be open for signature with the Government of Sweden by the CSCE participating States until 31 March 1993. It shall be subject to ratification.

2. Państwa uczestniczące w KBWE, które nie podpisały tej konwencji, mogą do niej przystąpić w późniejszym terminie.

2. The CSCE participating States which have not signed this Convention may subsequently accede thereto.

3. Niniejsza konwencja wchodzi w życie w terminie dwóch miesięcy od daty złożenia dwunastego dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia.

3. This Convention shall enter into force two months after the date of deposit of the twelfth instrument of ratification or accession.

4. W stosunku do każdego Państwa, które ratyfikuje lub przystąpi do konwencji po złożeniu dwunastego dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia, konwencja wejdzie w życie w terminie dwóch miesięcy po złożeniu przez to Państwo dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia do konwencji.

4. For every State which ratifies or accedes to this Convention after the deposit of the twelfth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force two months after its instrument of ratification or accession has been deposited.

5. Depozytariuszem konwencji będzie Rząd Szwecji.

5. The Government of Sweden shall serve as depositary of this Convention.

Artykuł 34**Article 34****Zastrzeżenia****Reservations**

Do niniejszej konwencji nie mogą być składane zastrzeżenia, o ile nie zostało to wyraźnie stwierdzone.

This Convention may not be the subject of any reservation that it does not expressly authorize.

Artykuł 35**Article 35****Poprawki****Amendments**

1. Poprawki do niniejszej konwencji są przyjmowane zgodnie z poniższymi ustępami.

1. Amendments to this Convention must be adopted in accordance with the following paragraphs.

2. Wniesienie poprawek do niniejszej konwencji może zaproponować każde z Państw–Stron konwencji. Depozytariusz powiadomi o propozycji Sekretariat KBWE w celu przekazania jej Państwom uczestniczącym w KBWE.

2. Amendments to this Convention may be proposed by any State party thereto, and shall be communicated by the Depositary to the CSCE Secretariat for transmission to the CSCE participating States.

3. W przypadku przyjęcia proponowanego tekstu poprawki przez Radę KBWE, zostanie on przekazany przez depozytariusza Państwom–Stronom niniejszej konwencji do zaaprobowania zgodnie z ich wymogami konstytucyjnymi.

3. If the CSCE Council adopts the proposed text of the amendment, the text shall be forwarded by the Depositary to States parties to this Convention for acceptance in accordance with their respective constitutional requirements.

4. Każda poprawka wchodzi w życie z trzydziestym dniem od przekazania depozytariuszowi przez wszystkie Państwa–Strony konwencji informacji o jej przyjęciu.

4. Any such amendment shall come into force on the thirtieth day after all States parties to this Convention have informed the Depositary of their acceptance thereof.

Artykuł 36**Article 36****Wypowiedzenie****Denunciation**

1. Każde Państwo–Strona niniejszej konwencji może w dowolnym terminie wypowiedzieć konwencję, kierując notyfikację o tym do depozytariusza.

1. Any State party to this Convention may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Depositary.

2. Wypowiedzenie nabierze mocy po upływie jednego roku od daty otrzymania notyfikacji przez depozytariusza.

3. Niniejsza konwencja jednakże będzie w dalszym ciągu obowiązywać stronę wypowiadającą w odniesieniu do postępowań prowadzonych w chwili wejścia w życie wypowiedzenia konwencji. Postępowania takie będą prowadzone do ich zakończenia.

Artykuł 37

Notyfikacje i komunikaty

Notyfikacje i komunikaty są przekazywane przez depozytariusza Sekretarzowi Sądu oraz do Sekretariatu KBWE celem dalszego ich przekazania Państwom uczestniczącym w KBWE.

Artykuł 38

Państwa nie będące stronami konwencji

Zgodnie z prawem międzynarodowym potwierdza się niniejszym, iż żadne z postanowień tej konwencji nie może być interpretowane w celu nałożenia zobowiązań i powinności na te Państwa uczestniczące w KBWE, które nie są stronami konwencji, o ile nie odnoszą się one wyraźnie do tych Państw i nie zostaną przez nie wyraźnie zaakceptowane na piśmie.

Artykuł 39

Postanowienia przejściowe

1. W terminie czterech miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej konwencji Sąd przystąpi do wyboru członków Biura Sądu, uchwalenia regulaminu oraz wyznaczenia Sekretarza Sądu zgodnie z postanowieniami artykułów 7, 9 i 11. Rząd państwa siedziby Sądu podejmie we współpracy z depozytariuszem niezbędne przygotowania.

2. Do czasu wyznaczenia Sekretarza Sądu jego obowiązki wynikające z artykułu 3 ustęp 5 oraz artykułu 4 ustęp 7 pełnić będzie depozytariusz.

Sporządzono w Sztokholmie w językach angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim, rosyjskim i hiszpańskim, przy czym wszystkie wersje językowe są w równym stopniu autentyczne, w dniu 15 grudnia 1992 r.

PROTOKÓŁ FINANSOWY PRZYJĘTY ZGODNIE Z ARTYKUŁEM 13 KONWENCJI O KONCYLIACJI I ARBITRAŻU W RAMACH KBWE

Artykuł 1

Koszty utrzymania Sądu

1. Wszelkie koszty związane z działalnością Sądu utworzonego przez Konwencję o koncyliacji i arbitrażu w ramach KBWE (zwaną dalej „Konwencją”) są pokry-

2. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Depositary.

3. This Convention shall, however, continue to apply for the denouncing party with respect to proceedings which are under way at the time the denunciation enters into force. Such proceedings shall be pursued to their conclusion.

Article 37

Notifications and Communications

The notifications and communications to be made by the Depositary shall be transmitted to the Registrar and to the CSCE Secretariat for further transmission to the CSCE participating States.

Article 38

Non-Parties

In conformity with international law, it is confirmed that nothing in this Convention shall be interpreted to establish any obligations or commitments for CSCE participating States that are not parties to this Convention if not expressly provided for and expressly accepted by such States in writing.

Article 39

Transitional Provisions

1. The Court shall proceed, within four months of the entry into force of this Convention, to elect the Bureau, to adopt its rules and to appoint the Registrar in accordance with the provisions of Articles 7, 9 and 11. The host Government of the Court shall, in co-operation with the Depositary, make the arrangements required.

2. Until a Registrar is appointed, the duties of the Registrar under Article 3, paragraph 5, and Article 4, paragraph 7 shall be performed by the Depositary.

Done at Stockholm, in the English, French, German, Italian, Russian and Spanish languages, all six language versions being equally authentic, on 15th December 1992.

FINANCIAL PROTOCOL ESTABLISHED IN ACCORDANCE WITH ARTICLE 13 OF THE CONVENTION ON CONCILIATION AND ARBITRATION WITHIN THE CSCE

Article 1

Costs of the Court

1. All the costs of the Court established by the Convention on Conciliation and Arbitration within the CSCE (hereinafter referred to as "the Convention")

wane przez Państwa–Strony Konwencji. Koszty rozjemców i arbitrów stanowią koszty utrzymania Sądu.

2. Obowiązki Państwa gospodarza w zakresie wydatków związanych z pomieszczeniami i umeblowaniem użytkowanym przez Sąd, ich utrzymanie, ubezpieczenie i ochrona, jak również usługi zakładów użyteczności publicznej, są ustalane w drodze wymiany listów pomiędzy Sądem działającym za zgodą i w imieniu Państw–Stron Konwencji a Państwem gospodarzem.

Artykuł 2

Składki na rzecz budżetu Sądu

1. Składki na rzecz budżetu Sądu zostaną podzielone pomiędzy Państwa–Strony Konwencji według skali stosowanej w ramach KBWE, dostosowanej tak, aby uwzględniała różnicę pomiędzy ilością państw uczestniczących w KBWE a Państw–Stron Konwencji.

2. Jeżeli Państwo ratyfikuje Konwencję lub przystąpi do niej po jej wejściu w życie, jego składka będzie równa dla bieżącego roku finansowego jednej dwunastej sumy ustalonej zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu za każdy pełny miesiąc tego roku finansowego, który pozostaje po dniu, w którym Konwencja wejdzie w życie w stosunku do tego Państwa.

3. Jeżeli Państwo nie będące stroną Konwencji przedkłada Sądowi spór, zgodnie z artykułem 20 ustęp 2 lub artykułem 26 ustęp 1 Konwencji, to będzie uczestniczyć w finansowaniu budżetu Sądu na czas trwania postępowania w taki sposób, jak gdyby było stroną Konwencji.

Dla celów stosowania niniejszego ustępu, postępowanie concyliacyjne uważa się za rozpoczęte w dniu, w którym Sekretarz Sądu otrzyma notyfikację o zgodzie stron na utworzenie Komisji, a zakończone w dniu, w którym Komisja przekaze swój raport stronom. Jeżeli strona wycofa się z postępowania, to postępowanie concyliacyjne uważa się za zakończone w dniu notyfikowania raportu zgodnie z artykułem 25 ustęp 6 Konwencji. Postępowanie arbitrażowe uważa się za rozpoczęte w dniu, w którym Sekretarz otrzyma notyfikację o zgodzie stron na utworzenie Sądu, a za zakończone w dniu, w którym Sąd przedstawi swoje orzeczenie.

Artykuł 3

Rok finansowy i budżet

1. Rok finansowy trwa od 1 stycznia do 31 grudnia.

2. Sekretarz Sądu, działając za zgodą Biura Sądu, opracowuje każdego roku projekt budżetu Sądu. Projekt budżetu na następny rok jest przedkładany Państwom–Stronom Konwencji przed 15 września.

shall be met by the States parties to the Convention. Costs of conciliators and arbitrators shall be costs of the Court.

2. The obligations of the host State with respect to expenditures in connection with the premises and furniture for use by the Court, their maintenance, insurance and security, as well as utilities, shall be set out in an exchange of letters between the Court acting with the consent of and on behalf of the States parties to the Convention, and the host State.

Article 2

Contributions to the Budget of the Court

1. Contributions to the budget of the Court shall be divided among the States parties to the Convention according to the scale of distribution applicable within the CSCE adjusted to take into account the difference in number between the CSCE participating States and the States parties to the Convention.

2. If a State ratifies or accedes to the Convention after its entry into force, its contribution shall be equal, for the current financial year, to one-twelfth of its portion of the adjusted scale, as established according to paragraph 1 of this Article, for each full month of that financial year which remains after the date on which the Convention enters into force in respect of it.

3. If a State which is not a party to the Convention submits a dispute to the Court pursuant to the provisions of Article 20, paragraph 2, or Article 26, paragraph 1 of the Convention, it shall contribute to the financing of the budget of the Court, for the duration of the proceedings, as if it were a party to the Convention.

For the application of this paragraph, the conciliation shall be presumed to commence on the day the Registrar receives notice of the agreement of the parties to set up a Commission and to end on the day the Commission notifies it report to the parties. If a party withdraws from the proceedings, these proceedings shall be considered as ended on the day of notice of the report specified in Article 25, paragraph 6 of the Convention. The arbitration proceedings shall be presumed to start on the day the Registrar receives notice of the agreement of the parties to establish a Tribunal and to end on the day the Tribunal renders its award.

Article 3

Financial Year and Budget

1. The financial year shall be from 1 January to 31 December.

2. The Registrar, acting with the concurrence of the Bureau of the Court, shall establish each year a budget proposal for the Court. The budget proposal for the ensuing financial year shall be submitted to the States parties to the Convention before 15 September.

3. Budżet jest zatwierdzany przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji. Rozpatrywanie i zatwierdzanie budżetu odbędzie się w Wiedniu, chyba że Państwa–Strony uzgodnią inaczej. Po zatwierdzeniu budżetu na rok finansowy Sekretarz zwróci się do Państw–Stron o przekazanie ich składek.

Jeżeli budżet nie zostanie zatwierdzony do 31 grudnia, Sąd będzie działał na podstawie budżetu z roku poprzedniego, zaś Sekretarz Sądu, bez uszczerbku dla późniejszych ustaleń, zwróci się do Państw–Stron Konwencji o przekazanie ich składek zgodnie z tym budżetem.

Sekretarz Sądu zwraca się do Państw–Stron o przekazanie pięćdziesięciu procent ich składek do dnia 1 stycznia, a pozostałych pięćdziesięciu procent do dnia 1 kwietnia.

4. Wyłączając inną decyzję podjętą przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji, budżet jest ustalany we frankach szwajcarskich, a składki Państw–Stron będą uiszczane w tej walucie.

5. Państwo, które ratyfikuje albo przystąpi do Konwencji po jej wejściu w życie, uiszcza swoją składkę na rzecz budżetu w terminie nie przekraczającym dwóch miesięcy po wystosowaniu prośby przez Sekretarza Sądu.

6. Państwa, które, nie będąc stronami Konwencji, przedłożyły Sądowi spór, uiszcza swoją składkę na rzecz budżetu w terminie nie przekraczającym dwóch miesięcy po wystosowaniu prośby przez Sekretarza Sądu.

7. W roku, w którym Konwencja wejdzie w życie, Państwa–Strony Konwencji uiszcza swoją składkę na rzecz budżetu w terminie nie przekraczającym dwóch miesięcy po dniu złożenia dwunastego dokumentu ratyfikacyjnego Konwencji. Budżet zostaje wstępnie ustalony na 250 000 franków szwajcarskich.

Artykuł 4

Obowiązki, płatności i poprawki budżetowe

1. Zatwierdzony budżet stanowi upoważnienie dla Sekretarza Sądu, działającego na odpowiedzialność Biura Sądu, do podejmowania zobowiązań i dokonywania płatności do zatwierdzonej wysokości i na zatwierdzone cele.

2. Sekretarz Sądu, działając na odpowiedzialność Biura Sądu, jest upoważniony do dokonywania przesunięć funduszy między pozycjami i paragrafami budżetu do wysokości 15 procent sumy przeznaczanej na daną pozycję/paragraf. Wszystkie tego rodzaju przesunięcia muszą zostać zgłoszone przez Sekretarza w związku z oświadczeniem finansowym, o którym mowa w artykule 9 niniejszego protokołu.

3. The budget shall be approved by the representatives of the States parties to the Convention. Consideration and approval of the budget shall take place in Vienna unless the States parties to the Convention otherwise agree. On approval of the budget for the financial year the Registrar shall request the States parties to the Convention to remit their contributions.

If the budget is not approved by 31 December the Court will operate on the basis of the preceding budget and, without prejudice to later adjustments, the Registrar shall request the States parties to the Convention to remit their contributions in accordance with this budget.

The Registrar shall request States parties to the Convention to make fifty per cent of their contributions available on 1 January and the remaining fifty per cent on 1 April.

4. Barring a decision to the contrary by the representatives of the States parties to the Convention, the budget shall be established in Swiss francs and the contributions of the States shall be paid in this currency.

5. A State which ratifies or accedes to the Convention after its entry into force shall pay its first contribution to the budget within two months after the request by the Registrar.

6. States which, without being parties to the Convention, have submitted a dispute to the Court, shall pay their contribution within two months after the request by the Registrar.

7. The year the Convention enters into force, the States parties to the Convention shall pay their contribution to the budget within two months following the date of deposit of the twelfth instrument of ratification of the Convention. This budget is preliminarily fixed at 250,000 Swiss francs.

Article 4

Obligations, Payments and Revised Budget

1. The approved budget shall constitute authorization to the Registrar, acting under the responsibility of the Bureau of the Court, to incur obligations and make payments up to the amounts and for the purposes approved.

2. The Registrar, acting under the responsibility of the Bureau of the Court, is authorized to make transfers between items and sub-items of up to 15 per cent of items/sub-items. All such transfers must be reported by the Registrar in connection with the financial statement mentioned in Article 9 of this Protocol.

3. Zobowiązania, które nie zostały pokryte do końca roku finansowego, zostaną przeniesione na następny rok finansowy.

4. Sekretarz Sądu jest upoważniony do przedstawienia znowelizowanego budżetu, który może zawierać prośbę o dodatkowe składki, podlegającego zatwierdzeniu przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji — jeżeli wymagają tego okoliczności w celu ustalenia możliwości poczynienia oszczędności.

5. Każda nadwyżka za dany rok finansowy jest odejmowania od ustalonych składek na rok finansowy następujący po tym, w którym rachunki zostały zatwierdzone przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji. Każdy deficyt obciąża następny rok finansowy, chyba że przedstawiciele Państw Stron Konwencji zdecydują się na składki uzupełniające.

Artykuł 5

Fundusz kapitału obrotowego

Fundusz kapitału obrotowego może zostać utworzony w wypadkach, gdy Państwa–Strony Konwencji uznają to za stosowne. Będzie on finansowany przez Państwa–Strony Konwencji.

Artykuł 6

Diety i honoraria nominalne

1. Członkowie Biura Sądu, Komisji Pojednawczych i Trybunałów Arbitrażowych otrzymują dzienną dietę za każdy dzień, w którym wykonują swoje funkcje.

2. Członkowie Biura Sądu dodatkowo otrzymują coroczne honorarium nominalne.

3. Wysokość dziennej diety i corocznego honorarium nominalnego będzie ustalana przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji.

Artykuł 7

Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i emerytury

1. Sekretarz Sądu i inny personel mianowany zgodnie z artykułem 9 Konwencji otrzymują wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji.

2. Personel Sekretariatu będzie ograniczony do absolutnego minimum koniecznego do zapewnienia działalności Sądu.

3. Przedstawiciele Państw–Stron Konwencji zapewnią, aby Sekretarzowi Sądu i jego personelowi został przyznany odpowiedni system ubezpieczeń społecznych oraz aby zostały przyznane odpowiednie emerytury.

3. Obligations remaining undischarged at the end of the financial year shall be carried over to the next financial year.

4. If so obliged by circumstances and following careful examination of available resources with a view to identifying savings, the Registrar is authorized to submit a revised budget, which may entail requests for supplementary appropriations, for the approval of the representatives of the States parties to the Convention.

5. Any surplus for a given financial year shall be deducted from the assessed contributions for the financial year following the one in which the accounts have been approved by the representatives of the States parties to the Convention. Any deficit shall be charged to the ensuing financial year unless the representatives of the States parties to the Convention decide on supplementary contributions.

Article 5

Working Capital Fund

A working capital fund may be established in case the States parties to the Convention deem it necessary. It will be funded by the States parties to the Convention.

Article 6

Allowances and Nominal Retainers

1. Members of the Bureau of the Court, of the Conciliation Commissions and of the Arbitral Tribunals shall receive, for each day on which they exercise their functions, a daily allowance.

2. Members of the Bureau of the Court shall additionally receive a nominal annual retainer.

3. The daily allowance and the nominal annual retainer shall be determined by the representatives of the States parties to the Convention.

Article 7

Salaries, Social Security and Pensions

1. The Registrar and any other registry staff appointed in accordance with Article 9 of the Convention shall receive a salary to be determined by the representatives of the States parties to the Convention.

2. The registry staff shall be limited to the strict minimum needed to ensure the operation of the Court.

3. The representatives of the States parties to the Convention shall ensure that the Registrar and the registry staff are afforded an adequate social security scheme and retirement pension.

Artykuł 8

Koszty podróży

1. Członkom Biura Sądu, Komisji Pojednawczych, Trybunałów Arbitrażowych, Sekretarzowi Sądu i personelowi Sekretariatu będą zwracane absolutnie niezbędne koszty podróży w związku z wykonywaniem ich funkcji.

2. Koszty podróży obejmują faktyczne koszty transportu, łącznie z wydatkami, które są zazwyczaj związane z transportem, dzienną dietę pokrywającą wszystkie wydatki związane z posiłkami, zakwaterowaniem, opłatami, napiwkami i innymi wydatkami osobistymi. Wysokość dziennej diety ustalana jest przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji.

Artykuł 9

Dokumentacja i księgowość

1. Sekretarz Sądu, działając z upoważnienia Biura Sądu, zapewni prowadzenie odpowiedniej dokumentacji i księgowości operacji finansowych oraz aby wszelkie wydatki były należycie zatwierdzane.

2. Sekretarz, działając z upoważnieniem Biura Sądu, przedkłada Państwom–Stronom Konwencji nie później niż 1 marca coroczne sprawozdanie finansowe za poprzedni rok finansowy, wykazujące:

- a) wpływy i wydatki odnośnie do wszelkich rachunków;
- b) stan faktyczny w stosunku do postanowień budżetowych;
- c) aktywa i pasywa finansowe na koniec roku finansowego.

Artykuł 10

Rewizja ksiąg

1. Księgi rachunkowe Sądu są poddawane rewizji przez dwóch biegłych rewidentów, posiadających różne obywatelstwa, zatrudnianych na podlegające przedłużeniu trzyletnie okresy przez przedstawicieli Państw–Stron Konwencji. Osoby, które znajdują się na liście rozjemców i arbitrów lub które otrzymały zapłatę od Sądu zgodnie z artykułem 7 niniejszego protokołu, nie mogą zostać biegłymi rewidentami.

2. Biegli rewidentzi przeprowadzają coroczne rewizje ksiąg. W szczególności sprawdzają dokładność księgowania, zestawienia aktywów i pasywów oraz rachunków. Księgi rachunkowe powinny być gotowe do udostępnienia do corocznej rewizji i kontroli nie później niż do 1 marca.

3. Biegli rewidentzi przeprowadzają takie rewizje, jakie uznają za konieczne w celu stwierdzenia:

- a) że coroczne sprawozdanie finansowe, które zostało im przedstawione, jest zgodne z prawdą oraz z księgami i dokumentacją Sądu;

Article 8

Travel Expenses

1. Travel expenses which are absolutely necessary for exercising their functions shall be paid to the members of the Bureau of the Court, of the Conciliation Commissions and of the Arbitral Tribunals and to the Registrar and the registry staff.

2. Travel expenses shall comprise actual transportation costs, including expenses normally incidental to transportation, and a daily subsistence allowance to cover all charges of meals, lodging, fees and gratuities and other personal expenses. The daily subsistence allowance shall be determined by the representatives of the States parties to the Convention.

Article 9

Records and Accounts

1. The Registrar, acting under the authority of the Bureau of the Court, shall ensure that appropriate records and accounts are kept of the transactions and that all payments are properly authorized.

2. The Registrar, acting under the authority of the Bureau of the Court, shall submit to the States parties to the Convention, not later than 1 March, an annual financial statement showing, for the preceding financial year:

- (a) the income and expenditures relating to all accounts;
- (b) the situation with regard to budget provisions;
- (c) the financial assets and liabilities at the end of the financial year.

Article 10

Audit

1. The accounts of the Court shall be audited by two auditors, of different nationalities, appointed for renewable periods of three years by the representatives of the States parties to the Convention. Persons appearing or having appeared on the lists of conciliators or arbitrators or having received payment by the Court pursuant to Article 7 of this Protocol may not be auditors.

2. Auditors shall annually conduct audits. They shall, in particular, check the accuracy of the books, the statement of assets and liabilities, and the accounts. The accounts shall be available for the annual auditing and inspection not later than 1 March.

3. Auditors shall perform such audits as they deem necessary to certify:

- (a) that the annual financial statement submitted to them is correct and in accordance with the books and records of the Court;

- b) że operacje finansowe ujęte w tym sprawozdaniu zostały przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi zasadami, postanowieniami budżetowymi oraz innymi stosownymi wytycznymi; oraz
- c) że zdeponowane fundusze oraz gotówka zostały sprawdzone poprzez otrzymanie zaświadczeń bezpośrednio od depozytariuszy lub w drodze policzenia.

4. Sekretarz Sądu udzieli biegłym rewidentom pomocy i ułatwień potrzebnych do prawidłowego wykonywania ich obowiązków. Rewidenci powinni mieć w szczególności całkowicie swobodny dostęp do ksiąg rachunkowych, dokumentacji i wszelkich dokumentów, które ich zdaniem są konieczne dla przeprowadzenia rewizji ksiąg.

5. Biegli rewidenci sporządzają coroczne sprawozdanie stwierdzające prawidłowość rachunków oraz zatwierdzające wnioski z rewizji ksiąg. Mogą w tym kontekście również przedstawić uwagi, które uznają za stosowne, odnośnie do efektywności procedur finansowych, systemu rachunkowości oraz wewnętrznej kontroli finansowej.

6. Sprawozdanie zostanie przedłożone przedstawicielom Państw–Stron Konwencji nie później niż w cztery miesiące po zakończeniu roku finansowego, do którego sprawozdanie się odnosi. Raport zostanie uprzednio przesłany Sekretarzowi Sądu w taki sposób, aby miał co najmniej 15 dni na dostarczenie wyjaśnień i uzasadnień, jakie uzna za stosowne.

7. Oprócz corocznych rewizji ksiąg, biegli rewidenci powinni mieć w każdym czasie swobodny dostęp do ksiąg, zestawienia aktywów i pasywów oraz rachunków.

8. Na podstawie sprawozdania porewizyjnego przedstawiciele Państw–Stron Konwencji przyjmują coroczne sprawozdanie finansowe lub podejmą wszelkie działania, jakie mogą uznać za stosowne.

Artykuł 11

Rachunek wydatków specjalnych

1. Rachunek wydatków specjalnych może zostać ustanowiony przez Państwa–Strony Konwencji w celu obniżenia kosztów postępowania dla Państw będących stronami sporu, które mają trudności z opłaceniem tych kosztów. Rachunek ten będzie finansowany z dobrowolnych składek od Państw–Stron Konwencji.

2. Państwo będące stroną sporu przedłożonego Sądowi, które pragnie otrzymać fundusze z rachunku wydatków specjalnych, przedkłada wniosek Sekretarzowi Sądu wraz ze szczegółowym zestawieniem przewidywanych kosztów postępowania.

Biuro Sądu rozpatruje wniosek i przesyła swoje wnioski przedstawicielom Państw–Stron Konwencji,

- (b) that the financial transactions recorded in this statement have been effected in accordance with the relevant rules, the budgetary provisions and other directives which may be applicable; and
- (c) that the funds on deposit and on hand have been verified by certificates received directly from the depositories or by actual count.

4. The Registrar shall give auditors such assistance and facilities as may be needed for the proper discharge of their duties. Auditors shall, in particular, have free access to the books of account, records and documents which, in their opinion, are necessary for the audit.

5. Auditors shall annually draw up a report certifying the accounts and setting forth the comments warranted by the audit. They may, in this context, also make such observations as they deem necessary regarding the efficiency of financial procedures, the accounting system and the internal financial control.

6. The report shall be submitted to the representatives of the States parties to the Convention not later than four months after the end of the financial year to which the accounts refer. The report shall be transmitted to the Registrar beforehand, so that he will have at least 15 days in which to furnish such explanations and justifications as he may consider necessary.

7. In addition to the annual auditing, auditors will at any time have free access to check the books, the statement of assets and liabilities, and accounts.

8. On the basis of the audit report, the representatives of the States parties to the Convention shall signify their acceptance of the annual financial statement or take such other action as may be considered appropriate.

Article 11

Special Disbursement Account

1. A special disbursement account may be established by the States parties to the Convention aimed at lowering the procedural costs for the States parties to disputes submitted to the Court which have difficulties paying these costs. It will be funded by voluntary contributions from States parties to the Convention.

2. A State party to a dispute submitted to the Court that wishes to receive funds from the special disbursement account shall file a request to the Registrar, with a detailed statement estimating procedural costs.

The Bureau of the Court shall examine the request and forward its recommendation to the represen-

ktorzy podejmują decyzję, czy i w jakiej wysokości należy uwzględnić wniosek.

tatives of the States parties to the Convention which shall decide whether to grant this request and to what extent.

Po rozpatrzeniu sporu Państwo, które otrzymało fundusze z rachunku wydatków specjalnych, przedstawi Sekretarzowi Sądu, do zbadania przez Biuro Sądu, szczegółowe zestawienie faktycznie poniesionych kosztów oraz w razie potrzeby dokona zwrotu kwot stanowiących nadwyżkę w stosunku do rzeczywiście poniesionych kosztów.

After the case has been heard, the State having received funds from the special disbursement account shall address to the Registrar, for study by the Bureau, a detailed statement of procedural costs actually expended and shall proceed, if need be, with reimbursing the sums in excess of the actual costs.

Artykuł 12

Article 12

Podejmowanie decyzji

Decision Making

Wszelkie decyzje odnoszące się do spraw związanych z niniejszym protokołem podejmowane przez Państwa-Strony Konwencji lub przez ich przedstawicieli będą podejmowane w drodze konsensusu.

All decisions by the States parties to the Convention or their representatives under this Protocol shall be taken by consensus.

Artykuł 13

Article 13

Poprawki

Amendments

Poprawki do niniejszego protokołu są przyjmowane zgodnie z postanowieniami artykułu 35 Konwencji. Biuro Sądu może przedstawić swoje opinie co do proponowanych poprawek Sekretariatowi KBWE w celu przekazania ich Państwom uczestniczącym w KBWE.

Amendments to this Protocol shall be adopted in accordance with the provisions of Article 35 of the Convention. The Bureau of the Court may address its opinion on the proposed amendments to the CSCE Secretariat for transmission to the CSCE participating States.

Niniejszy protokół, sporządzony w językach angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim, rosyjskim i hiszpańskim, przy czym wszystkie wersje są jednako autentyczne, po przyjęciu przez Komitet Wysokich Urzędników w Pradze, dnia 28 kwietnia 1993 r., zgodnie z artykułem 13 Konwencji o concyliacji i postępowaniu arbitrażowym w ramach KBWE, zostanie zdeponowany przy Rządzie Szwecji.

This Protocol, established in the English, French, German, Italian, Russian and Spanish languages, all six language versions being equally authentic, having been adopted by the Committee of Senior Officials at Prague, on 28 April 1993 in accordance with Article 13 of the Convention on Conciliation and Arbitration within the CSCE is deposited with the Government of Sweden.

Po zaznajomieniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- konwencja została uznana za słuszną, z zastrzeżeniem złożonym zgodnie z jej artykułem 19 ustęp 4,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 4 listopada 1993 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*